

‘We moeten blijven vertellen dat de wereld niet gevaarlijk is’

— LOCKDOWN OP DE REIS VAN JE LEVEN —

Zofia Radzikowska

Een beetje globetrotter draait voor een onverwacht probleem zijn hand niet om, maar de coronapandemie kwam wel héél onverwacht. Veel wereldreizigers zijn gestrand, en meer dan ooit aangewezen op solidariteit. ‘Als we weer beginnen te reizen, mogen we niet vergeten dat er tijd nodig is voor herstel.’ Door **Gaea Schoeters met Trui Hanouille**

◀
Zofia Radzikowska
in betere tijden bij
het Tsomoriri-
meer in
Noord-India,
'mijn favoriete
miljarden-
sterren-hotel'.

Eglé Gerulaitytė beseft nog altijd niet helemaal wat haar overkomen is. Na zeven jaar solo door de wereld zwerven, is ze plots thuis. Of toch in haar thuisland Litouwen, want op de keper beschouwd is ze dakloos; een vast adres heeft ze al jaren niet meer. Eigenlijk reist ze al sinds haar twaalfde: ze kreeg haar ouders zover dat ze haar elke vakantie op reis stuurden in plaats van haar cadeaus te geven. In 2013 kocht ze haar eerste motor in een Peruviaanse wasmachinewinkel. Ze werkte een tijdje als motorreidsigids, werd rally racer, en intussen leeft ze van haar reisverhalen.

De coronacrisis overviel haar in Spanje, waar ze, op weg naar Afrika, een tussenstop had gemaakt voor de Hispania Rally. 'We hadden net met driehonderd man een rally gereden en we zaten met z'n allen gezellig op café, toen een vriendin me belde: "Dude, you gotta get out now!" Op het vliegveld in Malaga was alles nog normaal, maar in Vilnius werden we opgewacht door mannen in beschermende pakken en moesten we in quarantaine. Het leek wel een zombie-apocalyps.'

Gerulaitytė werd ondergebracht in een hotel waar verder niemand was, zelfs geen personeel. 'Ik voelde me bijna een spook. Niemand mocht me zien, ik mocht nergens heen. Ik voelde me gevangengezet. Tot ik dacht: kom op. Je zit op hotel. Je hebt eten en geld, en je motor is veilig. Je hebt geluk!

Maar wat met die andere reizigers, die God weet waar zitten?' En dus begon ze te chatten, appen en videobellen met bevriende *overlanders* - een verzamelnaam voor avontuurlijke reizigers met eigen vervoer. Ze groepeerde hulpvragen, bracht mensen met elkaar in contact. Rijders werden opgevist, kregen eten, onderdak en logistieke hulp. De organisator van Hella Rally bood in Griekenland logement aan, in Spanje zetten motards hun deuren open voor gestrande pechvogels. Van Thailand tot Peru, van Schotland en Australië tot Oeganda, overal beantwoordden motorrijders de roep om hulp. Gerulaitytė verzamelde hun verhalen in YouTube-updates onder de titel *The quarantine diaries*. Daar pikten wij dan weer het spoor van talloze gestrande globetrotters op.

Gestrand in het paradijs

Voor overlandreizigers is het oplossen van onverwachte problemen een tweede natuur: 'voorbereid zijn op het ergste en hopen op het beste' is veelal hun motto. Zelf had ik, bij het begin van de quarantaine, ook meteen teruggerepen naar mijn 'wereldreizigerstraining': ik probeerde de lockdown te bekijken als een grensovergang, en de quarantaine als een nieuw land met andere spelregels. Hier valt dat reuze mee: afstand houden, analoog contact door digitaal vervangen en in je kot blijven. Maar wat als

je motor, je koffers en de wijde horizon je echte thuis zijn? 'De laatste weken waren geweldig stresserend', vertelt de Poolse Zofia Radzikowska. 'Reizen brengt altijd veel onzekerheid mee, daar hebben we mee leren leven, dat vinden we zelfs leuk, maar normaal los je die problemen wel op. Nu draait de hele wereld zot; niets is nog normaal.'

Nochtans is Zofia wel wat gewend: ze reist al drie jaar door Azië, veelal solo, soms *together apart* met Roman, die ze onderweg leerde kennen. Toen Iran vorig jaar de grenzen sloot voor zware motorfietsen, maakte ze de douane zonder blikken of blozen wijs dat haar dikke BMW maar 250 cc had. Maar tegen een virus kun je niet liegen, dus nu zit ze vast op het Thaise eiland Koh Chang. De coronacrisis overviel hen in de Cambodjaanse jungle; ze konden nog net naar Thailand terug racen. 'Dat was onze grootste bezorgdheid: terugrijden naar een veilig, ontwikkeld land met vriendelijke mensen. Waarom zouden we naar huis gaan? Onze familie en vrienden mogen we toch niet zien. En als ik zie hoe totalitair het er in Polen aan toegaat, ben ik blij dat ik hier zit, en niet thuis. Het hele eiland is weliswaar in quarantaine geplaatst, maar we zitten wel vast in het paradijs. We huren een kleine hut op het strand, en dat strand hebben we voor ons alleen, want er zijn geen toeristen. Mooier kan eigenlijk niet.'

Ik probeerde
de lockdown
te bekijken
als een grens-
overgang, en
de quarantaine
als een nieuw
land met
andere
spelregels

Zofia Radzikowska

◀ Zofia Radzikowska, hier op de Ladakh Highway in Noord-India, reist al drie jaar door Azië en besloot ook de lockdown daar uit te zitten.

▶ Guliafshan Tariq was een van de eerste Pakistaanse vrouwen die solo rond Pakistan reed, en was nu naar Engeland gereisd om daar een half jaar rond te fietsen.

‘Reizen gaat om zoveel meer dan Instagram-foto’s van onze brommer voor een hoge berg. Je leert dat mensen elders ook gewoon mensen zijn’

Weggaan of blijven

Niet iedereen had zoveel geluk; voor velen dreigde ‘living the dream’ een nachtmerrie te worden. In Zuid-Amerika kregen veel reizigers visaproblemen: blijven kon niet, uitreizen evenmin. Het ene land spuwde de reizigers uit, maar het volgende liet ze niet binnen. Overal heerste verwarring: geen enkele overheid hield zich bezig met het lot van dit handjevol gemotoriseerde nomaden. Sommigen besloten hun reis af te breken. Maar terugkeren uit afgelegen gebieden doe je niet met een simpele lijnvlucht, een motor is geen handbagage en de prijzen voor verschepingen schoten meteen de hoogte in. Wamuyu en Dos Kariuki, die als eerste Afrikaanse koppel rond de wereld wilden rijden, kwamen vast te zitten in Nicaragua. ‘Alles gebeurde zo snel. In minder dan twee weken waren alle grenzen dicht. We hebben besloten de motoren te verschepen en terug te keren naar Kenia zodra het luchtruim weer opengaat.’ Ook de Pakistaanse Guliafshan Tariq werd in snelheid gepakt. Ze is een van de eerste Pakistaanse vrouwen die solo rond Pakistan reed en was nu naar Engeland gereisd om daar een half jaar rond te fietsen. Sinds 20 maart zit ze vast in Pitlochry, in Schotland, waar ze bij motorrijder Kerry Wright logeert. ‘We kenden elkaar niet, maar zodra de lockdown werd afgekondigd,

nodigde ze me uit. Eigenlijk wil ik het liefst naar huis, want ik mis mijn familie, maar alle vliegverkeer naar Pakistan is stilgelegd. Tegelijk wil ik zo snel mogelijk weer vertrekken, want deze reis heeft me geleerd dat het leven te kort is om te blijven dromen. Ik reis niet om aan mijn leven te ontsnappen, maar om te zorgen dat het leven mij niet ontsnapt. Jobs vullen je zakken, maar avontuur vult je ziel.’ Brandweerman-ambulancier Adam Eckert ziet de toekomst minder rooskleurig in. Hij keerde noodgedwongen met de allerlaatste vlucht terug uit Chili. ‘Covid is vergelijkbaar met de Spaanse griep in 1918, en die epidemie heeft vier jaar aangehouden in een veel minder dichtbevolkt wereld zonder vliegverkeer. Als overlanders reizen we natuurlijk veel op onszelf, maar we moeten wel beseffen dat het risico bestaat dat we deze ziekte naar verafgelegen gebieden brengen; dat wil je niet. Opnieuw vertrekken zal niet voor morgen zijn.’

‘Mzungu corona’

Niet iedereen kan of wil de reis waar hij/zij jaren voor gespaard heeft zomaar opgeven. Sommigen kozen dus een plek uit om het even uit te zingen. Maar hoelang is ‘even’? En hoe welkom ben je nog, als reiziger, nu iedereen op zijn bubbel terugplooit en elke vreemde een mogelijke bron van besmetting is?

Geoff Keys zwerft al vier jaar door Azië. Covid sneed hem de pas af in Lucknow, in Noord-India. ‘Plots vond ik nergens meer onderdak. Alle hotels stuurden me weg, omdat ik een buitenlander ben. Wanhopig zette ik een bericht op de Enfield-pagina (*het forum van het Indische motormerk, red.*), en toen kwam Jay me redden: hij liet me een nachtje in zijn benzinstation slapen, en bracht me dan naar het hostel van vrienden. Hier zit ik nu sinds 21 maart. De lockdown is strikt en iedereen is bang dat de politie me zal arresteren als ze me zien, dus naar buiten kan ik niet. Maar volgens mij ben ik hier veiliger dan in Engeland. En sinds kort hebben we, na veertig dagen zonder, ook weer bier!’ Tim en Marisa Notiers strandden in Oeganda, op rondreis door Afrika. ‘We wachten voorlopig even af, hier in Kampala. We hebben een huisje gehuurd en de laatste repatriëringsvlucht laten vertrekken. Dat was eng, maar eigenlijk zitten we hier veiliger dan thuis: er zijn hier nauwelijks besmettingen, en thuis zouden we bij familie moeten logeren, met het risico hen te besmetten. Onze grootste zorg is dat de situatie hier slechter wordt en er veel mensen sterven, en dat de bevolking een zondebok zoekt: dan zijn de *mzungus*, de blanken, het ideale doelwit. Ze noemen het virus hier nu al ‘mzungu corona’. We hopen dat mensen, als de

grenzen opengaan, de toeristen opnieuw graag zien komen en we weer de gastvrijheid kunnen ervaren die reizen zo bijzonder maakt. De wereld zal het nodig hebben, na een crisis als deze: reizen maakt dingen in je wakker die je nooit vermoed had.'

Een taak voor reizigers

Als we weer beginnen te reizen, mogen we vooral ook niet vergeten dat er tijd nodig zal zijn voor

herstel, niet alleen financieel: het virus zal in andere landen en culturen een andere impact hebben gehad', zegt vliegtuigontwerper Caroline Lunnon, die begon te reizen nadat haar man Pete was omgekomen in een motorongeval: elk avontuur is een eerbetoon aan hun leven samen. 'Ik vrees dat er moeilijke tijden aankomen voor ons, reizigers', zegt Eglé Gerulaityt. 'Een koppel vertelde me hoe ze het dorp uitge-

jaagd werden in Ethiopië, en Sinje Gottwald, die door Mali racete om het laatste vliegtuig naar huis te halen, werd het benzinstation uitgeschopt omdat ze er Aziatisch uitziet. Ook de nationalistische *shit* hier in Europa maakt me bang. Want zoals schrijver en filosoof Yuval Harari zegt: zolang een groot deel van de wereldbevolking arm is, zullen we pandemieën blijven krijgen. Om dit soort toestanden te vermijden, zouden

we de grenzen net meer moeten openen in plaats van ze te sluiten. Misschien ligt daar wel een taak voor ons, reizigers. Reizen gaat om zoveel meer dan Instagramfoto's van onze brommer voor een hoge berg: "Watch me and the cool stuff I do." We moeten blijven vertellen dat de wereld niet gevaarlijk is. En dat mensen elders ook gewoon mensen zijn. Net zoals jij en ik.' — EINDE